

Diarienummer: UD2016/09273/IU

Till: Anna Hammargren,
Departementsråd
Utrikesdepartementet
Avdelningen för utvecklingssamarbete
ud.policyramverket@gov.se.

Remissvar till Policyramverk för det svenska utvecklingssamarbetet

Palmeacentret delar i stort regeringens analys av utmaningarna i omvärlden. Särskilt vikten av sociala trygghetssystem för att minska klyftorna och skapa utveckling såsom det genomgående framhålls policyramverket. Den höjda ambitionsnivå kring global jämställdhet vilket kommer att resultera i ökat stöd till bland annat kvinnors roll i fredsprocesser, kvinnors deltagande i politiskt beslutsfattande, tillgång till sociala trygghetssystem och främjandet av en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling i bred bemärkelse är alla centrala delar där Sverige har en viktig roll att spela för en positiv global utvecklingen. Vi välkomnar i det sammanhanget också regeringens aviserade nystart för Politiken för global utveckling, PGU. Emellertid vill vi lyfta tre områden som inte tillräckligt eller inte alls omnämns i regeringens policyramverk: politiska partiers och det civila samhällets roller samt folkbildningens betydelse för hållbar utveckling och demokrati.

Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer s 11-15 – politiska partier

Regeringen framhåller med rätta vikten av att ha en väsentligt ambitiösare ansats än Agenda 2030 vad gäller mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. I dessa delar vill Palmeacentret lyfta fram vikten av utvecklingen av ett pluralistiskt partiväsende och förstärka skrivningarna kring det civila samhällets roll för att skapa förutsättningar för ett demokratiskt samhälle. Inte minst mot den aktuella forskning som pekar på hur partier är en omistlig del av ett demokratiskt system och att just politiska partier på många håll i världen utgör en svag länk.

På s 13, efter stycket om "Välfungerande institutioner" föreslår vi att lägga till:

Stöd till uppbyggnad av demokratiska styrelseskick är en central del av det svenska utvecklingssamarbetet, och grundar sig på en övertygelse om att demokrati skapar bäst förutsättningar för att människor som lever i fattigdom ska kunna förbättra sina levnads-villkor och försvara sina mänskliga rättigheter. För att främja en demokratisk utveckling behövs vid sidan av demokratiska valprocesser, uppbyggnad av demokratiska institutioner, stärkande av rättsstatens principer och stöd till det civila samhället även stöd till utvecklingen av politiska partier och ett flerpartisystem.

För att en demokrati ska fungera och garantera möjligheter till ansvarstagande, ansvars-utkrävande och representativitet krävs ett välfungerande flerpartisystem, i vilket demokr-tiskt inriktade politiska partier i konkurrens med varandra erbjuder medborgarna vägar för politiskt deltagande och möjligheter att påverka sina liv och sitt lands framtid. I en demokrati

är de politiska partierna tillsammans med civilsamhällets aktörer centrala som opinionsbildare och röstbärare för olika grupper, men partierna har en särskild roll i att aggregera och göra prioriteringar mellan olika intressen i ett samhälle där resurserna är begränsade. Valfungerande politiska partier och flerpartisystem är centrala för ett demokratiskt styrelseskick och en förutsättning för en hållbar utveckling genom medborgarnas politiska ansvarstagande och ansvarsutkrävande. Genom att organisera sig i politiska partier och andra civilsamhällesorganisationer får människor ökad frihet och större möjligheter att utöva inflytande på politiska processer och beslut.

Det civila samhällets aktörer, s 14

Vi förordar också ett förtydligande på sidan 14 efter ”Det civila samhällets aktörer har en särskild betydelse...”: Organisering i det civila samhället är människors möjlighet att gå samman för att förändra och förbättra sina levnadsvillkor. Det civila samhället kan genom organisering både ge röst åt dem vars rättigheter kränks genom organisering, skapa kunskap om mänskliga rättigheter och agera för förändring genom att ställa krav på ansvariga politiska företrädare och myndigheter. Därmed utgör föreningslivet en skola i demokrati och bidrar till att skapa tillit i samhället.

Utbildning och forskning s 35 – folkbildningens roll

Landvinningar och kvarstående utmaningar vad gäller barns utbildning beskrivs tydligt och klart tillsammans med det faktum att många vuxna fortfarande inte kan läsa eller skriva (s 8). Vi välkomnar skrivningen om utbildning ”.. från tidiga år och genom hela livet” (s 35). I de centrala utgångspunkterna framhålls sedan endast barn och unga, yrkesutbildning och forskning. Förslaget är alltför vagt när det gäller vuxenutbildningens och folkbildningens roller för en globalt hållbar utveckling. De nämns endast som betydelsefulla för att föräldrars utbildningsbakgrund är viktig för barns lärande.

Här föreslår vi ett tillägg om livslångt lärande och tillgång till vuxenutbildning som en väg till delaktighet i samhället, inte bara i relation till anställningsbarhet eller för att tillgodose arbetsmarknadens behov. En demokratisk kultur, där människor har kunskap om sina rättigheter och möjlighet att åtnjuta dem, är en förutsättning för delaktighet och livslångt lärande och tillgång till information därför är nödvändigt. Vi vill att regeringens nya policyramverk för utvecklingssamarbetet tar fasta på folkbildningens och vuxenutbildningens potential för en globalt hållbar utveckling och att folkbildning i det internationella utvecklingssamarbetet förs fram som metod och arbetssätt för samhällsförändring och som en omistlig del av ett lands demokratiska infrastruktur.

Inom utbildningsområdet har folkbildningen en mycket viktig roll för civilsamhället, både som metod och verktyg för organisationsutveckling och samhällsförändring och som del av att bygga samhällets demokratiska infrastruktur. En arbetsmetod och pedagogik där de studerandes inflytande och erfarenheter är en av grunderna för lärandeprocessen.

Tillsammans med internationella vuxenutbildningsorganisationer som the International Council on Adult Education (ICAE) och European Association for the Education of Adults (EAEA) konstaterar vi att vuxnas rätt till lärande är en rättighet i sig och också en förutsättning för att kunna hävda andra rättigheter och bidra till en globalt hållbar utveckling. Med hänvisning till Agenda 2030 och mål 4 och inte minst delmål 4.7. I Agenda 2030 framhålls även att ”Utbildningsfrågor ska ses utifrån behovet av kunskapsinhämtning under hela livet och då särskilt kopplat till möjligheten till deltagande i arbets- och samhällsliv. All utbildning ska främja värderingar, kunskaper och färdigheter, som bidrar till hållbar utveckling.”.

Centrala principer och utgångspunkter i svenskt utvecklingssamarbete: (s 40)

Bra att lyfta fram stödet även till medelinkomstländer och hur resurserna fördelas inom dessa länder. Hoppas att skrivningen om att det ”bör vara begränsat i finansiella termer” inte leder till att inget stöd kan ges till aktörer i dessa länder som är diskriminerade och som driver kampen för rättigheter och jämlika villkor.